

Op te bergen
in de band van
18 april 2001

Statenstuk 839

Integraal advies herschikking VMBO 2001; advisering Plan van scholen 2002-2004

Advies: ter behandeling in de Statencommissie Cultuur en Welzijn op
28 maart 2001

B-stuk

Behandeld door de heer G. Bosschers, telefoonnummer (0592) 365749
Portefeuillehouder: mevrouw M.W. Brink-Massier

Inleiding

In het ontwerp van het Integraal advies herschikking voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (VMBO) 2001, zoals dat op 14 maart ter besluitvorming aan u werd voorgelegd, werd ervan uitgegaan dat het verzoek van het AOC Terra voor een nieuwe school voor VBO-groen in Hoogeveen niet ontvankelijk zou zijn, omdat het niet tijdig, althans niet tijdig op de voorgeschreven manier was ingediend. Het Agentschap Centrale Financiën Instellingen (CFI) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW) heeft het AOC Terra een termijn van drie weken gesteld om het verzoek aan te vullen. Het AOC Terra heeft zijn verzoek binnen de gestelde termijn aangevuld.

Omdat het van belang werd geacht het verzoek van het AOC Terra en dat van het Morgenland College te Hoogeveen voor een Afdeling VBO-groen in hun onderlinge samenhang te beoordelen, hebt u op 14 maart besloten over beide aanvragen apart te adviseren aan de minister van OCenW. Het (Agentschap CFI van het) Ministerie van OCenW heeft ingestemd met advisering over beide aanvragen na 1 april 2001.

In het voorliggende advies wordt tevens een storende fout die in het ontwerp van het Integraal advies herschikking VMBO 2001 was geslopen, rechtgezet.

Advies

1. Positief adviseren op de aanvraag van het Morgenland College (PC) te Hoogeveen voor opname van een Afdeling Landbouw en Natuurlijke omgeving op het Plan van scholen 2002-2004.
2. Negatief adviseren op de aanvraag van het AOC Terra voor opname van een nieuwe school voor VMBO-groen (AB/PC) te Hoogeveen op het Plan van scholen 2002-2004,

een en ander zoals verwoord in het in de bijlage bij het ontwerpbesluit neergelegde advies aan de ministers van OCenW en Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV).

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Voldoen aan de wettelijke verplichting om advies uit te brengen op aanvragen ex artikel 66 van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO).

Argumenten

- 1.1. *Ingevolge de WVO dient de provincie advies uit te brengen op aanvragen van schoolbesturen ex artikel 66 van de WVO.*
- 1.2. *De in de bijlage bij het ontwerpbesluit neergelegde adviezen sluiten aan bij de adviezen die in voorgaande jaren zijn gegeven.*
- 1.3. *Er zijn op de korte en middellange termijn geen mogelijkheden voor samenwerking rond een nieuwe - door het AOC Terra te trekken - voorziening in Hoogeveen. Een en ander is afgetast bij het Morgenland College en het AOC Terra.*

Uitvoering

Tijdsplanning

Advisering vóór 1 mei 2001.

Financiën

N.v.t.

Monitoring en evaluatie

Indien en voorzover de ministers van OCenW en van LNV afwijken van de gegeven adviezen, zal hiervan melding worden gemaakt na vaststelling van het Plan van scholen 2002-2004.

Extern betrokkenen

- Betrokken scholen en schoolbesturen
- De gemeente Hoogeveen
- De Ministeries van OCenW en van LNV
- Het IPO en aangrenzende provincies

Communicatie

N.v.t.

Bijlagen

Geen.

Ter inzage in de leeskamer

1. Aanvragen Morgenland College en AOC Terra.
2. Brief CFI van 18 januari 2001.
3. Relevante wet- en regelgeving.

Assen, 14 maart 2001

Kenmerk: 11/6.15/2001002267

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter

H. Rappa-Velt, griffier

gm/coll.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 14 maart 2001, kenmerk 11/6.15/2001002267;

gelet op:

- artikel 66 van de Wet op het voortgezet onderwijs, alsmede de beleidsregels terzake;
- artikel 69 van de Wet op het voortgezet onderwijs, zoals gewijzigd bij wet van 13 december 2000 (Staatsblad 2000, nummer 637), alsmede het overgangsrecht terzake;
- de Schets van het gewenst en levensvatbaar aanbod VMBO;

gezien de aanvragen voor het Plan van scholen 2002-2004 van:

- het Morgenland College (PC) te Hoogeveen voor opnemng van een Afdeling Landbouw en Natuurlijke omgeving;
- het AOC Terra (AB/PC) te Groningen voor opnemng van een school voor VMBO-groen te Hoogeveen;

overwegende:

- dat artikel 23 van de Grondwet de vrijheid van (inrichting van) onderwijs waarborgt;
- dat deze grondwettelijke vrijheid van inrichting een strikte scheiding impliceert in de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor scholen voor openbaar onderwijs enerzijds en voor bijzondere scholen anderzijds;
- dat samenwerking tussen verschillende richtingen binnen één school is toegestaan, maar dat dit niet betekent dat deze school een signatuur kan hebben die zowel openbaar als bijzonder is;
- dat bij het opstellen van leerlingenprognoses voor een school die de signatuur "algemeen bijzonder/protestants-christelijk" heeft, dan ook geen rekening kan worden gehouden met leerlingen die gericht zijn op openbaar onderwijs;
- dat het evenwel gewenst is voor de bepaling van het algemeen bijzondere leerlingenpotentieel een objectieve maatstaf te hanteren;
- dat daartoe de relatieve deelname aan algemeen bijzonder VMBO in de gemeente Hoogeveen het enige gegeven is dat voor de planning van een nieuwe school voor algemeen bijzonder en protestants-christelijk VMBO-groen houvast biedt;
- dat artikel 10, eerste lid, onder g en i, bepaalt dat de stichtingsnorm voor zowel een school voor VMBO-groen als een afdeling voor VBO-groen 260 leerlingen is;
- dat artikel IV, tweede lid, van de wet van 13 december 2000 tot wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs bepaalt dat de verhoogde stichtingsnorm voor het eerst van toepassing zal zijn op het Plan van scholen 2003-2005;
- dat derhalve thans nog artikel 69 (oud) van de Wet op het voortgezet onderwijs van toepassing is op aanvragen voor het Plan van scholen 2002-2004;
- dat de stichtingsnorm voor een school voor VMBO-groen 260 leerlingen is en voor een Afdeling Landbouw en Natuurlijke omgeving 120 leerlingen;

BESLUITEN

- I. het als bijlage bij dit besluit gevoegde Integraal advies herschikking VMBO 2001, advies op aanvragen van schoolbesturen voor opname op het Plan van scholen 2002-2004 vast te stellen;
- II. de ministers van OCenW en van LNV te adviseren over de onder I. bedoelde aanvragen.

Assen, 18 april 2001

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

gm/coll.

Integraal advies herschikking VMBO 2001

*Advies op aanvragen voor opname van nieuwe
afdelingen en/of scholen op het Plan van scholen
2002-2004*

PROVINCIE DRENTHE

INTEGRAAL ADVIES HERSCHIKKING VMBO 2001

Advies op aanvragen voor opname van nieuwe afdelingen en/of scholen op het Plan van scholen 2002-2004

Provinciale staten van Drenthe
April 2001

INHOUD

	SAMENVATTING	4
1.	INLEIDING	5
1.1.	Aanleiding tot het advies	5
1.2.	Criteria voor provinciale advisering	5
1.3.	Wijze van totstandkoming	5
2.	AANVRAGEN EN ADVIEZEN	7
2.1.	Inleiding	7
2.2.	Beoordelingskader voor de aanvragen	7
2.3.	Oplossingsrichtingen	10
2.4.	Keuze	12
2.5.	Advies	13
	BIJLAGEN	
1.	Prognoses van het Morgenland College en het AOC Terra	16
2.	Prognoses van het Morgenland College en het AOC Terra op basis van de door de provincie geformuleerde uitgangspunten	17
	LIJST VAN AFKORTINGEN	18

SAMENVATTING

Nadere keuzen en aanvragen van scholen voor voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (VMBO) maken bijstelling nodig van de in april 1999 en in mei 2000 aan de staatssecretaris van onderwijs, cultuur en wetenschappen (OCenW) uitgebrachte adviezen over herschikking van het VMBO.

Het Morgenland College en het AOC Terra hebben aanvragen ingediend voor een Afdeling Landbouw en Natuurlijke omgeving (LNO) respectievelijk een school voor VMBO-groen (met Afdeling LNO) in Hoogeveen.

Omdat beide aanvragers voor de onderbouwing van hun aanvragen verschillende maatstaven hanteren die een goede vergelijking van de aanvragen bemoeilijken, heeft de provincie in paragraaf 2.2. een beoordelingskader geschetst dat een uniforme toetsing van de aanvragen mogelijk maakt. Op basis van dit beoordelingskader heeft de provincie een nieuwe opstelling van de leerlingenprognoses bij de aanvragen gemaakt.

De uitkomsten van de provinciale interventie in de prognoses leiden ertoe dat de prognoses van beide aanvragen uitkomen boven de wettelijke stichtingsnormen.

Vervolgens zijn beide aanvragen tegen elkaar gewogen op basis van een vijftal criteria: levensvatbaarheid, toegankelijkheid, diversiteit, kwaliteit en huisvesting.

Deze afweging heeft erin geresulteerd dat provinciale staten:

- een positief advies uitbrengen op de aanvraag van het Morgenland College en
- een negatief advies uitbrengen op de aanvraag van het AOC Terra.

Gelet op het feit dat Hoogeveen wat het VMBO-groen betreft als een witte vlek wordt aangemerkt, adviseert de provincie tevens een Afdeling LNO bij het Morgenland college op het Plan van scholen te plaatsen, onder vermelding van het jaartal waarop de bekostiging van de afdeling aanvangt.

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding tot het advies

Een tweetal scholen heeft aanvragen ingediend voor nieuwe afdelingen en/of scholen (artikel 66 van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)). In het voorliggende advies worden beide aanvragen van advies voorzien.

1.2. Criteria voor provinciale advisering

De belangrijkste criteria voor de provinciale advisering zijn neergelegd in het toetsingskader voor aanvragen Plan van scholen 2002-2004 (Uitleg Gele Katern, nummer 24, 11 oktober 2000). Het toetsingskader bevat beleidsregels voor de uitvoering van de planningsbepalingen van de WVO (artikelen 66 e.v.). Bij wet van 13 december 2000 tot wijziging van de WVO (Staatsblad 2000, nummer 637) zijn de stichtingsnormen voor voorbereidend beroepsonderwijs(VBO)-afdelingen gewijzigd. Deze wijziging treedt op grond van artikel IV, tweede lid, van de Wijzigingswet voor de onderhavige aanvragen eerst in werking met ingang van het Plan van scholen 2003-2005.

De provincie brengt haar advies aan de minister uit tegen de achtergrond van haar zorg voor een evenwichtig, goed gespreid en voldoende toegankelijk onderwijsaanbod. In hoofdstuk 3 van de Regionale analyse herschikking vbo/mavo/vso (1997) en hoofdstuk A.3 van de Schets van het gewenst en levensvatbaar aanbod VMBO (1998) is het kader geschetst waarbinnen de provincies aanvragen van scholen zal beoordelen.

1.3. Wijze van totstandkoming

Tot 1 januari 2001 konden scholen aanvragen indienen voor nieuwe afdelingen of scholen. Het ontwerpadvies op de ingediende aanvragen is door gedeputeerde staten vastgesteld in hun vergadering van 13 maart 2001. Het ontwerp is voor het inbrengen van zienswijzen voorgelegd aan de betrokken school- en gemeentebesturen.

Het advies is vervolgens, na behandeling in de Statencommissie Cultuur en Welzijn op 28 maart 2001, vastgesteld door provinciale staten in hun vergadering van 18 april 2001.

2. AANVRAGEN EN ADVIEZEN

2.1. Inleiding

Het Morgenland College (c.q. het bestuur van de nieuw te vormen scholengemeenschap i.o.) heeft een aanvraag ingediend voor opnemng van een nieuwe Afdeling LNO (basisberoepsgerichte leerweg/kaderberoepsgerichte leerweg (BBL/KBL)) op het Plan van scholen 2002-2004.

Het AOC Terra heeft een aanvraag ingediend voor een nieuwe school voor VMBO-groen in Hoogeveen.

Nadat aanvankelijk beide aanvragen samen met aanvragen voor fusies, voor intrasectorale programma's, voor het verzoeken van onderdelen VBO door een andere school voor VBO en omzetting scholen voor speciaal voortgezet onderwijs voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden/moeilijk lerende kinderen (SVO-LOM/MLK) waren meegenomen in één totaaladvies over herschikking van het VMBO in 2001, is besloten de aanvragen voor opname van afdelingen en scholen op het Plan van scholen 2002-2004 apart in procedure te brengen. Hierbij zijn reacties op de aanvragen van het Morgenland College en het AOC Terra die reeds op het genoemde totaaladvies waren binnengekomen, meegenomen.

De aanvragen van het Morgenland College en het AOC Terra worden, gelet op overeenkomsten in voedingsgebieden zowel als in denominatie, in onderlinge samenhang beoordeeld. De beoordeling wordt voorafgegaan door een korte beschouwing van de formele en inhoudelijke vereisten die het toetsingskader voor aanvragen Plan van scholen 2002-2004 stelt, in het bijzonder voor een nieuwe afdeling LNO of een school voor VMBO-groen.

2.2. Beoordelingskader voor de aanvragen

Het toetsingskader voor aanvragen Plan van scholen 2002-2004

Op basis van artikel 65 van de WVO dient goedkeuring van de minister te worden gevraagd voor het stichten van een nieuwe school of een VBO-afdeling. Goedgekeurde aanvragen worden opgenomen op het Plan van scholen.

Het toetsingskader voor de beoordeling van aanvragen is gebaseerd op de wettelijke stichtingsnormen voor het aangevraagde onderwijs en op beleidsmatige overwegingen. Bij de vaststelling van het toetsingskader is voorts rekening gehouden met het accent dat bij de planning van voorzieningen in het kader van de herschikking VMBO is komen te liggen op verdere herschikking, uitruil en clustering van met name VBO-afdelingen, teneinde de levensvatbaarheid van het VMBO te vergroten, met behoud van een zo groot mogelijke mate van diversiteit in het onderwijsaanbod.

Criteria voor toekenning via het Plan van scholen 2002-2004

Een aangevraagde voorziening wordt op het Plan van scholen geplaatst - al dan niet met toekenning van een jaartal voor aanvang van de bekostiging - als vaststaat dat de voorziening past in het evenwichtig geheel van onderwijsvoorzieningen c.q. indien wordt voldaan aan de wettelijke stichtingsnorm.

De te realiseren herschikking in het kader van de onderwijskundige vernieuwing van het MAVO en VBO, vanwege het grote aantal VBO-afdelingen van geringe omvang, heeft tot de conclusie geleid dat het slechts in een uitzonderlijk geval verantwoord is een VMBO-school of VMBO-afdeling die aan de stichtingsnorm voldoet, met jaartal op het Plan van

scholen te plaatsen. Het moet dan gaan om een situatie waarin sprake is van een witte vlek in het voorzieningenpatroon, waarbij de gevraagde school of afdeling niet via herschikking valt te realiseren. Het advies van de provincie speelt hierbij een belangrijke rol. De provincie geeft haar advies tegen de achtergrond van haar zorg voor een evenwichtig, goed gespreid en voldoende toegankelijk onderwijsaanbod. In hoofdstuk 3 van de Regionale analyse herschikking vbo/mavo/vso (1997) en hoofdstuk A.3 van de Schets van het gewenst en levensvatbaar aanbod VMBO (1998) is het kader geschetst waarbinnen de provincies aanvragen van scholen zal beoordelen. Wanneer in het kader van het gewenst en levensvatbaar aanbod in de regio stichting van een VBO-school of -afdeling gewenst is, kan de minister overgaan tot plaatsing op het Plan van scholen met jaartal.

Bij wet van 13 december tot wijziging van de WVO (Staatsblad 2000, nummer 637) is bepaald dat aanvragen voor scholen en afdelingen voor VMBO-groen gelijk zullen worden behandeld. In afwijking van de algemeen geldende verhoogde stichtingsnorm voor VBO-afdelingen van 160 leerlingen is de stichtingsnorm voor een afdeling VMBO-groen gelijk aan die voor een school voor VMBO-groen, te weten: 260 leerlingen. Het overgangsrecht, neergelegd in artikel IV van de wet van 13 december 2000, bepaalt evenwel dat de verhoogde stichtingsnormen eerst in werking treden met ingang van het Plan van scholen 2002-2004. Een en ander betekent dat in het kader van de procedure Plan van scholen 2002-2004 de volgende stichtingsnormen gelden:

- 120 leerlingen voor een Afdeling LNO
- 260 leerlingen voor een school voor VMBO-groen

De aanvragen van het Morgenland College en het AOC Terra

In navolgende tabel worden de aanvragen van het Morgenland College en het AOC Terra naast elkaar gezet en beoordeeld.

Criteria	Morgenland College	AOC Terra	Opmerkingen
Aanvraag ingediend vóór 1 januari 2001	Ja	Ja	De aanvraag van het AOC Terra is binnen de door het Agentschap Centrale Financiën Instellingen (CFI) van het Ministerie van OCenW gestelde termijn gecompleteerd.
Verschuldigd bedrag van f 1.250,- betaald	Ja	Ja	
Aanvraag ingediend bij het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)	Nee	Ja	Morgenland College heeft aanvraag ingediend bij het Ministerie van OCenW. Aanvraag is door het Ministerie van OCenW doorgezonden naar het Ministerie van LNV en is in behandeling genomen.
Inhoudelijke criteria			
De gevraagde voorziening past in het evenwichtig geheel van onderwijsvoorzieningen	Ja	Ja	De spreiding van het aanbod VMBO-groen in de regio Zuidwest-Drenthe is vanwege de perifere situering van de vestiging van het AOC Terra in Meppel als onvoldoende aangemerkt in de Schets van het gewenst en levensvatbaar aanbod VMBO.
Aan de wettelijke stichtingsnorm van 120, respectievelijk 260 leerlingen is voldaan.	Ja	Ja	De prognoses van het PC-leerlingenpotentieel wijken op onderdelen van elkaar af. Deze afwijkingen betreffen de toerekening van (delen van) omliggende gemeenten aan het voedingsgebied. In bijlage 1 worden de gegevens van beide scholen naast elkaar gezet. In bijlage 2 heeft de provincie hetzelfde gedaan, maar dan op basis van gelijke uitgangspunten voor toerekening van (delen) van omliggende gemeenten aan het voedingsgebied van de gevraagde voorzieningen.

Uit bijlage 1 valt af te leiden dat het Morgenland College en het AOC Terra verschillende uitgangspunten hanteren voor de mate waarin omliggende gemeenten (voor wat betreft de potentieelberekening PC-leerlingen) worden toegerekend aan het voedingsgebied. Het AOC Terra bekijkt het voedingsgebied in relatie tot de nabije PC-scholen voor VMBO-groen in Ommen en Meppel. Gemeenten die door het AOC Terra voor de helft worden toegerekend aan het voedingsgebied van een voorziening in Hoogeveen (Avereest, Coevorden, De Wolden, Gramsbergen en Midden-Drenthe) worden door het Morgenland College voor een deel volledig toegerekend aan het voedingsgebied (Coevorden, De Wolden, Gramsbergen en Midden-Drenthe). Daarentegen rekent het AOC Terra de gemeente Hardenberg geheel toe aan het voedingsgebied en het Morgenland College slechts voor de helft. Zowel het Morgenland College als het Terra College werken in hun prognoses met afrondingen. In bijlage 1 zijn door de provincie uitgevoerde herberekeningen zonder afrondingen opgenomen. Deze leiden tot iets lagere prognoses. Conclusie uit het voorgaande mag zijn dat de prognoses van het Morgenland College en het AOC Terra onvergelijkbaar zijn. Voor een goede beoordeling van beide aanvragen is in elk geval nodig dat prognoses worden opgesteld op basis van dezelfde uitgangspunten.

Bepaling van het voedingsgebied

Voor de bepaling van de voedingsgebieden van de beide gevraagde voorzieningen gaat de provincie uit van het volgende.

- Het leerlingenpotentieel, onderscheiden naar richting, van de gemeente Hoogeveen wordt in zijn geheel toegerekend aan de gevraagde voorziening(en).
- Het leerlingenpotentieel van aan de gemeente Hoogeveen grenzende gemeenten wordt in zijn geheel toegerekend aan de gevraagde voorziening(en) voorzover deze gemeenten niet grenzen aan gemeenten waarin gelijksoortige voorzieningen van dezelfde richting gevestigd zijn.
- Het leerlingenpotentieel van aan de gemeente Hoogeveen grenzende gemeenten wordt voor de helft toegerekend aan de gevraagde voorziening(en) voorzover deze gemeenten grenzen aan gemeenten waarin gelijksoortige voorzieningen van dezelfde richting gevestigd zijn.

Gelijksoortige voorzieningen waarmee bij de planning rekening dient te worden gehouden, zijn:

- AOC Terra Meppel (PC)
- AOC Terra Assen (AB)
- AOC Terra Emmen (AB)
- AOC Terra Wolvega (AB)
- Vechtdal College, Afdeling LNO te Ommen (PC)

Een en ander betekent dat de provincie uitgaat van het volgende:

Gemeente	PC-leerlingenpotentieel	AB-leerlingenpotentieel
Avereest	50%	100%
Coevorden	100%	50%
De Wolden	50%	100%
Gramsbergen	100%	100%
Hardenberg	50%	100%
Hoogeveen	100%	100%
Midden-Drenthe	100%	50%
Westerveld	50%	50%

Richting en prognose

Bij een inhoudelijke beoordeling van de aanvraag van het AOC Terra komt tevens de vraag op naar de richting van de school en het leerlingenpotentieel waarop men voor de school een beroep meent te kunnen doen.

Artikel 23 van de Grondwet garandeert de vrijheid van (inrichting van) onderwijs.

Landelijk is weliswaar een discussie gaande over de wenselijkheid en toelaatbaarheid van scholen waarin openbaar en bijzonder onderwijs niet alleen samenwerken, maar ook bestuurlijk samengaan, maar vooralsnog mag niet worden gerekend op een zodanig breed draagvlak in het parlement dat de daarvoor benodigde (grond)wetswijziging binnen bereik ligt. Onder de huidige omstandigheden is er dan ook geen oplossing voor de vraag wie het primaat zou moeten hebben binnen een samenwerkingschool, het openbaar bestuur of het bestuur van het bijzonder onderwijs.

De onmogelijkheid om te komen tot een school waarin openbaar en bijzonder onderwijs samengaan, leidt logischerwijs tot de vraag of voor de stichting van een school die naar richting bijzonder is (in casu PC/AB), een beroep mag worden gedaan op dat deel van het leerlingenpotentieel dat gericht is op openbaar onderwijs. In de planning van onderwijsvoorzieningen wordt uitgegaan van de fictie dat ouders bewust kiezen voor openbaar dan wel bijzonder onderwijs voor hun kinderen. Dat de besturenorganisaties van scholen voor openbaar en algemeen bijzonder onderwijs (VOS en ABB) in het verleden zijn gefuseerd in de VOS/ABB, doet hieraan niets af. Wij zijn dan ook van oordeel dat voor de prognose voor een school die naar richting bijzonder is, geen beroep mag worden gedaan op het openbaar (OP) leerlingenpotentieel.

Wel mag ervan worden uitgegaan dat, waar in Hoogeveen thans geen openbare school voor VMBO is gevestigd, een deel van de leerlingen die georiënteerd zijn op openbaar onderwijs, de AB school voor VMBO, het Mr. Harm Smeenge College, bezoekt. Hoewel de geldende prognosesystematiek hiervoor geen aanknopingspunten biedt, is voor de bepaling van het AB-leerlingenpotentieel niet gekeken naar de verdeling naar richting in het primair onderwijs, omdat AB-basisscholen in Hoogeveen en omliggende gemeenten niet of nauwelijks voorkomen, maar naar de relatieve deelname aan PC en AB VBO in Hoogeveen. Van de VBO-leerlingen gaat circa 66% naar het Morgenland College (PC) en circa 34% naar het Mr. Harm Smeenge College (AB).

Vissen in dezelfde vijver

Zoals uit bijlage 2 blijkt, komen de door de provincie herberekende prognoses van zowel het Morgenland College als het AOC Terra uit boven de geldende stichtingsnormen voor een Afdeling LNO respectievelijk een school voor VMBO-groen. Hierbij moet wel bedacht worden dat dit slechts geldt indien de beide aanvragen afzonderlijk worden beschouwd. Omdat beide aanvragen een beroep doen op het PC-leerlingenpotentieel en er dus wordt gevist in dezelfde vijver, kan dit potentieel niet in zijn geheel aan beide aanvragen worden toegerekend.

In deze situatie ziet de provincie zich voor een lastig dilemma geplaatst, waarbij verschillende oplossingsrichtingen denkbaar zijn. Deze worden in de volgende paragraaf besproken.

2.3. Oplossingsrichtingen

De volgende oplossingsrichtingen zijn denkbaar.

1. De provincie adviseert op beide aanvragen positief

Positief adviseren op beide aanvragen lijkt de weg van de minste weerstand. Bedacht moet evenwel worden dat beide voorzieningen voor wat betreft PC-leerlingen vissen in dezelfde vijver en dat het PC-leerlingenpotentieel niet in zijn geheel aan een van de gevraagde voorzieningen kan worden toegerekend. Bij een positief advies op beide aanvragen dreigen er, indien beide voorzieningen op het Plan van scholen zouden worden geplaatst, twee voorzieningen te ontstaan die niet levensvatbaar blijken te zijn.

2. De provincie velst een Salomonsoordeel

Het Salomonsoordeel houdt in dat het PC-leerlingenpotentieel voor de helft wordt toegerekend aan beide aanvragen, met als gevolg dat beide prognoses uitkomen onder de stichtingsnorm en dat op beide aanvragen negatief moet worden geadviseerd. Dit is om tweeërlei reden ongewenst.

- Het AOC Terra wordt aldus in een voordelige positie gemanoeuvreed, omdat het voor het volgende Plan van scholen eenvoudigweg een herhalingsaanvraag kan doen en dan wel boven de stichtingsnorm uitkomt, die dan - omdat dan ook voor afdelingen LNO een stichtingsnorm van 260 leerlingen zal gelden - voor het Morgenland College niet haalbaar zal zijn.
- Bij een negatief advies op beide aanvragen bestaat de kans dat een op zich wenselijke voorziening in Hoogeveen in het geheel niet van de grond komt

3. De provincie maakt een beleidsmatige en gemotiveerde keuze voor het uitbrengen van een positief advies op de ene aanvraag en een negatief advies op de andere

In de Schets van het gewenst en levensvatbaar aanbod VMBO (1998) is ten aanzien van de toegankelijkheid van het VMBO-aanbod de volgende passage opgenomen:

Waar in een regio kernafdelingen of bijzondere afdelingen slechts worden aangeboden door scholen voor bijzonder onderwijs, zouden deze scholen naar de mening van de provincie geen andere bijzondere eisen dan het respecteren van de grondslag moeten stellen aan de toelating van leerlingen: de opleidingen dienen op zich algemeen toegankelijk te zijn.

Deze passage is totstandgekomen na inspraak van en in overeenstemming met de scholen voor bijzonder onderwijs. Voor de provincie betekent deze gegarandeerde algemene toegankelijkheid dat het niet uitmaakt wáár het VMBO-aanbod gestalte krijgt, maar dat het van belang is dát het gestalte krijgt.

In deze situatie lijkt het wenselijk te kiezen voor inbedding van een afdeling LNO in een bestaande en levensvatbare voorziening, in casu het Morgenland College. Een nieuwe voorziening voor VMBO-groen is op zich niet nodig om een algemene toegankelijkheid te garanderen.

4. De provincie onthoudt zich van advisering

Het is voor de aanvragers en de ministers van OCenW en LNV onbevredigend en onwenselijk indien de provincie geen keuze maakt en zich onthoudt van het uitbrengen van adviezen op beide aanvragen. Bovendien geldt ook in dit geval dat het AOC Terra in een voordelige positie wordt gebracht (zie hiervoor onder 2).

5. De provincie bevordert de totstandkoming van samenwerking in Hoogeveen rond een voorziening voor VMBO-groen

De wellicht meest wenselijke optie voor Hoogeveen lijkt een rond een nieuwe voorziening voor VMBO-groen tot stand te brengen samenwerking tussen de scholen voor openbaar en bijzonder VMBO, conform het Zwolse model. Een dergelijke oplossing is evenwel niet haalbaar, omdat - anders dan bijvoorbeeld in Emmen - de huidige bestuurlijke verhoudingen in het Hoogeveense tussen OP- en AB-onderwijs enerzijds en PC-onderwijs anderzijds aan een dergelijke vorm van samenwerking in de weg staan. Ter

illustratie moge dienen dat het samenwerkingsverband VO/SVO in Zuidwest-Drenthe in de praktijk functioneert als twee los van elkaar opererende deelverbanden: één voor OP- en AB-scholen en één voor PC-scholen.

Voorts lijkt een samenwerkingsconstructie niet haalbaar - in elk geval niet op de korte en middellange termijn - vanwege het feit dat zowel het Morgenland College als het Mr. Harm Smeenge College betrokken zijn bij fusieprocessen. Omdat de fusie- en integratietrajecten in de komende jaren veel energie zullen vergen, is het niet realistisch te verwachten dat er daarnaast nog zal kunnen worden geïnvesteerd in samenwerking met het AOC Terra in een nieuwe voorziening.

2.4. Keuze

De in de vorige paragraaf onder 1, 2, 4 en 5 genoemde oplossingsrichtingen zijn hetzij minder aantrekkelijk, hetzij minder of niet haalbaar. De provincie maakt daarom een gemotiveerde keuze voor een positief advies op de ene en een negatief advies op de andere aanvraag.

Voors en tegens van beide aanvragen

Beide aanvragen voorzien in een behoefte die reeds bij de vaststelling van de Schets van het gewenst en levensvatbaar aanbod VMBO werd vastgesteld. De suboptimale spreiding van het aanbod VMBO-groen in de regio Zuidwest-Drenthe maakt de totstandkoming van een voorziening voor VMBO-groen in Hoogeveen wenselijk. De belangrijkste argumenten om voor dan wel tegen beide aanvragen te kiezen, zijn de volgende.

1. Levensvatbaarheid

Beide gevraagde voorzieningen zijn op zich levensvatbaar. Bedacht moet echter worden dat de totstandkoming van hetzij de ene hetzij de andere voorziening ook belangrijke nadelen in zich bergt.

Indien er bij het Morgenland College een afdeling LNO wordt gerealiseerd, betekent dit dat er een aanslag gedaan wordt op de eigen levensvatbaarheid. De leerlingen die de afdeling LNO bezoeken, komen voor een groot deel uit het reeds bestaande potentieel. Er treedt dus een zekere mate van verdunning op van het aanbod: leerlingen van andere afdelingsprogramma's van het Morgenland College - en met name van de afdeling Verzorging - zullen de nieuwe afdeling LNO bezoeken. Voor een ander - maar beperkt - deel zal dit ook ten koste gaan van scholen in de omgeving, met name in Meppel en Ommen. Het Morgenland College kent een redelijk goede gemiddelde afdelingsbezetting en deze wordt, indien bij totstandkoming van het intrasectorale programma HA de afdelingen HV en AD "slapend" worden gehouden, niet aangetast: het totale aantal afdelings- en intrasectorale programma's blijft gelijk. Bovendien ontstaat er bij de fusie van het Morgenland College met de CSG Menso Alting en de beide scholen voor SVO (De Wegwijzer en Het Kompas) een brede en krachtige scholengemeenschap, die voldoende levensvatbaar mag worden geacht.

Indien er een nieuwe school voor VMBO-groen totstandkomt, betekent dit dat dit ten koste gaat van twee andere scholen, te weten het Morgenland College en het Mr. Harm Smeenge College. De nieuwe school zal van beide bestaande scholen leerlingen trekken. Tevens zal de totstandkoming van een nieuwe school - zij het in beperkte mate - ten koste gaan van het potentieel van bestaande scholen in de omgeving, namelijk in Assen, Emmen, Ommen, Meppel en Wolvega. Vooral voor het Mr. Harm Smeenge College zou een verdere daling van het leerlingenaantal ongewenst zijn. Zoals eerder¹ werd aangegeven, laat de gemiddelde bezetting van de afdelingsprogramma's van het Mr. Harm Smeenge College zeer te wensen over. Om die reden werd in 1999 een fusie met de OP-scholengemeenschap De Groene Driehoek als een wenselijke optie

¹ Eindadvieserschikking VMBO 1999

genoemd, ter verbetering van de levensvatbaarheid van het aanbod van het Mr. Harm Smeenge College. Ook nu, gelet op het daartoe strekkende onderzoek², deze fusie tot stand zal komen, is de gemiddelde bezetting van de VMBO-afdelingen nog niet ruim bemeten. Een verdere daling van het leerlingenaantal is zeer ongewenst.

2. Toegankelijkheid

Gezien hetgeen in de Schets van het gewenst en levensvatbaar aanbod VMBO (1998) over de toegankelijkheid van het VMBO-aanbod is opgenomen, zijn ook de scholen voor bijzonder onderwijs bereid gebleken een algemeen toegankelijk aanbod te garanderen. Deze garantie maakt de totstandkoming van een nieuwe school voor VMBO-groen op PC/AB-grondslag overbodig, althans minder nodig. Uit een oogpunt van toegankelijkheid heeft totstandkoming van geen van beide voorzieningen een duidelijke voorkeur.

3. Diversiteit van het aanbod

De Schets van het gewenst en levensvatbaar aanbod VMBO en het Eindadvies herschikking VMBO (1999) geven aan dat in het bijzonder in de regio Zuidwest-Drenthe de spreiding van het aanbod VMBO-groen, gezien de perifere situering van de vestiging van het AOC Terra in Meppel, niet optimaal is. Uitgangspunt voor de provincie is steeds geweest, dat in elke regio een zo gevarieerd mogelijk en goed gespreid aanbod gestalte krijgt. Steeds is de wenselijkheid uitgesproken van de totstandkoming van aanbod VMBO-groen in Hoogeveen.

4. Kwaliteit van het aanbod

Duidelijk moet zijn dat, als het gaat om de kwaliteit van het aanbod, het AOC Terra een relatieve voorsprong heeft op het Morgenland College. De expertise die binnen het AOC Terra aanwezig is, kan in de Hoogeveense situatie direct worden ingezet, terwijl deze binnen het Morgenland College nog tot ontwikkeling zou moeten worden gebracht. Het Morgenland College kan hiervoor in voldoende mate terugvallen op de eigen besturenorganisatie en de binnen brede PC-scholengemeenschappen elders aanwezige kennis en ervaring. Het is niet zo dat onderwijs gegeven aan een door het Ministerie van LNV gefinancierde school voor VMBO-groen per se van betere kwaliteit is dan van een door het ministerie gefinancierde afdeling LNO.

Verwacht mag worden dat het Morgenland College op redelijk korte termijn invulling zal kunnen geven aan een kwalitatief goed aanbod.

5. Huisvestingssituatie: termijn waarop nieuw aanbod tot stand kan worden gebracht

Verwacht mag tevens worden dat het Morgenland College (grotendeels) binnen de bestaande gebouwsituatie invulling zal kunnen geven aan een afdeling LNO. Voor het AOC Terra is dit niet het geval. Een nieuwe vestiging zou moeten worden gesitueerd in hetzij een nog te verwerven bestaand gebouw, hetzij een nog te realiseren nieuw gebouw.

Gezien het feit dat Hoogeveen wat het aanbod VMBO-groen betreft, kan worden aangemerkt als een witte vlek, is totstandkoming van een voorziening op zo kort mogelijke termijn gewenst.

2.5. Advies

Alles overwegende brengt de provincie een positief advies uit op de aanvraag van het Morgenland College en een negatief advies op de aanvraag van het AOC Terra. De argumenten hiervoor zijn in het bijzonder gelegen in de afweging van beide aanvragen zoals die in paragraaf 2.4. is gemaakt.

² Zie Integraal advies herschikking VMBO 2001 (statenstuk 829), zoals vastgesteld door provinciale staten op 14 maart 2001.

Gelet op het feit dat Hoogeveen wat het VMBO-groen betreft als een witte vlek wordt aangemerkt, adviseert de provincie tevens een afdeling LNO bij het Morgenland College met jaartal op het Plan van scholen te plaatsen.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Niet digitaal beschikbaar

BIJLAGE 2

Niet digitaal beschikbaar

3. AFKORTINGEN

AB	algemeen bijzonder
AD	afdelingsprogramma Administratie
AOC	Agrarisch opleidingscentrum
BBL	basisberoepsgerichte leerweg
CSG	christelijke scholengemeenschap
HV	afdelingsprogramma Handel en verkoop
IS-HA	intrasectoraal programma Handel en administratie
KBL	kaderberoepsgerichte leerweg
LNO	afdelingsprogramma Landbouw en Natuurlijke omgeving (= VBO-groen)
LNV	Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
MAVO	middelbaar algemeen vormend onderwijs
OP	openbaar
PC	protestants-christelijk
SVO	speciaal voortgezet onderwijs
SVO-LOM	speciaal voortgezet onderwijs voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden
SVO-MLK	speciaal voortgezet onderwijs voor moeilijk lerende kinderen
VBO	voorbereidend beroepsonderwijs
VBO-groen	zie: LNO
VMBO	voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
WVO	Wet op het voortgezet onderwijs

